

redno, bolešno, nenavadno; kakor nerazumljiv jezik iz tujega sveta udarjajo ti glasovi na uho, in le jedno se sliši iz njih: obupajoča strast. Nekateri posamezni stavki so pač pretresljivo nežni, a celota nas ne more zadovoljiti.

Pod imenom: „novodobni klavirski zlog“ je nastopila ta „struja“, a v soglasju s podobnim pesništvom imenujem jo rajši: „glasbeni dekadentizem“. Milobne zmernosti narodnih pesmi se ta zlog nalašč izogiblje, plemenita pravilnost klasičnih umotvorov mu je zoperna, tudi igranje s fantastičnimi čustvi in prijetnimi izrodki zadovoljne, zdrave domišljije, kakoršno je gojil romanticizem, mu je preslabo. Živcem novodobnega skeptika ne zadostuje več zdrava zabava: on zahteva izrednih, bolečnih mikov, kakoršnih mu podaje od mističnih sanjarij razgreta in od nenasitne želje po izrednih užitkih do protinaravnih orgij prevzeta domišljija.

Nauka o harmoniji za to novodobno šolo ni. Umotvor ni celota; tu so le posamezne skupine glasov, ki v predrzni nepravilnosti zabavajo človeka, kateri od glasbe ne pričakuje blagega užitka, ampak zahteva, da ga umetnost potrdi v dušni raztrganosti. V temnih disonancijah se giblje pesem dalje do konca, kateri ne izraža harmoničnega sklepa, ampak nezadovoljno melanholijo — spleen.

Naše občinstvo pač ne ume še tega zloga. Sedaj je še toliko zdravo, da ne čuti v sebi potrebe do tega bolečnega, mistično navdahnjenega sanjarstva. Pač pa so med njimi že posamezni blaziranci, kateri iščejo take hrane. Splošno lahko rečemo, da bo Hoffmeister že našel posnemalcev nego občinstva.

Evgen Lampe.

Mesto Pompeji zasuto. Da bodo čitatelji bolje umevali naš spis o Pompejih, povemo nekoliko o njega žalostnem koncu poleg tega, kar je že na strani 54. našega lista. Kakor je tudi že tam rečeno, povzemamo to poročilo največ iz dveh pisem Plinija Ml., kateri je pisal prijatelju Tacitu, „prosečemu, naj mu piše o koncu ujca (Plinija Starejšega).“

Temu znamenitemu učenjaku starega veka je nenasitljiva vedoželjnost nakopala leta 79. po Kr. pogubno smrt. Dné 23. vel. srpana i. l. je začel dotlej mirni Vezuv grozno razsajati. Gora se je na robu odprla, in napravilo se je strahovito žrelo. Iz tega so se valili strašni oblaki, sedaj ognjeni, sedaj temni. Da bi pa natančneje opazoval ta nenavadni prirodni pojav, sklenil je Plinij peljati se po morju bliže osodnemu kraju, tembolj, ker so ga tudi prebivalci mesta Retine prosili najhitrejšo po-

moči, češ, da jih je le z ladjami mōči rešiti strašnega pogina. Plinij, ki je bil takrat poveljnik vojnemu brodovju v Misenu, ukaže nemudoma jadra razpeti ter veslati proti napoljskemu zalivu, čegar krasna okolica je imela jako gosto naseljeno prebivalstvo. Hitel je neustrašeno proti pogubnemu kraju ter si zaznamoval vse pojave z največjo natančnostjo. A čim bliže Vezuvu, tem strašnejše je bilo. Hipoma se zasliši strašen podzemeljski ropot, podoben strašnemu gromu, zemlja se strese in na ladjo se vsuje ploha črnega kamenja in žarečega pepela. Prestrašeni mornarji so se hoteli vrniti, a Plinij jim je prigovarjal: „Le naprej, fortes fortuna iuvat!“ Ni šel v Retino, ampak v Stabije. Da bi pomiril prestrašene pomorščake, kazal se je Plinij proti njim popolnoma mirnega; celó vesel je bil ter jim obetal, da se vrnejo takoj, ko se pomiri razburjeno morje; šel je tudi k obedu, dasi mu ni posebno dišalo. Med tem se vzdignejo iz žrela veliki ognjeni oblaki. Plinij je tolažil svoje ljudi in pravil, da goré hiše, katere so ostavili prestrašeni prebivalci: sam je šel počivat. A pepel in kamenje je padalo čim dalje gosteje. Bilo se je bati, da ne bi Plinija v spalnici zadušilo, zato so ga vzbudili in spravili ven. Med tem se je zemlja hudo tresla in poslopja so se zibala. Prestrašeni ljudje so si devali blazine na glavo, da bi se branili kamenja. Ognjeniški pepel se je po zraku tako namnožil, da je solnce zakril, ter premenil dan v črno noč. Le strašen plamen, švigajoč iz žrela, je nekoliko razsvetljeval to grozno temo. Vendar tudi ta grozni prizor Plinija ni nagnil k begu, zaman je bilo vse prigovarjanje njegovih prijateljev. Ker je morje silno divjalo, ostali so na suhem; Plinij se je vlegel na zemljo. Kar se zopet vzdigne iz žrela velik ogenj, po zraku pa se razširi neznosen žveplen duh. Prestrašeno ljudstvo se je gnetlo po cestah in ulicah ter vpilo in kričalo; vse je mislilo, da je prišla zadnja noč, večna noč. Plinija sta držala dva sužnja; hotel se je nekoliko kvišku dvigniti, a žvepleni puh ga je tako omamil, da se je zgrudil nezavesten na zemljo, žveplena para ga je zadušila. Tretji dan po tem groznem pojavu so našli njegovo truplo popolnoma neizpremenjeno; videti je bilo, kakor bi spal.

Ob istem času, ko se je mudil Plinij Starejši pod Vezuvom, bil je Plinij Mlajši v Misenu. Tukaj so prebivalci prebivalci strahovito noč: zemlja se je zibala, pepel je padal na tla; a mesto je ostalo. Tri Vezuvu najbližja mesta pa je zasulo: Stabije, Pompeje in Herkulanum. — (Ako bo možno, objavimo še kakšno sliko iz Pompejev.)